

ВЪСТНИКЪ

ДОБРУДЖА

ОБЯВЛЕНИЯ:

№ IV стр. 15 ст. на кв. см
Адресъ: Дирекция на в. „Добруджа“ градъ Бабадагъ.
Ръкоп. не се връщатъ назадъ

АБОНАМЕНТЪ:

Во България, за 6 м.— 7 л.
Во странство . . . —14 л.
Идентъ Брой 10 ст.

ОРГАНЪ НА ЦЕНТРАЛНИЯ ДОБРУДЖАНСКИ СЪВЪТЪ

Мелница понеделничка, сръб.

Съдбата на отвлѣченитѣ. — Самоопредѣление на народитѣ. — Сеп между Русия и централнитѣ сили. — Кабинетната криза въ Яшъ. — Южна Финландия окупирана гвардия. — Заповѣдта на Криленко по ромънското оастжпление. — Авархията въ Русия. — Делегатъ на Южоза и Русия въ Врестъ-Литовекъ и пр.

П. Годоровъ.

Съдбата на отвлѣченитѣ.

Прѣвъ мѣсець августъ 1916 година Ромъния извърши едно обществено прѣстъпление, което е пълно огрѣпчане на право и моралъ. Настанила се въ една област, въ която тя винаги се е чувствувала, като самотенъ чужденецъ, съ гувна съвѣсть за моралния и физически гнѣтъ, който упражняваше върху едно будно и съ високо народенъ духъ население, за да го залочи, като отдѣлна етническа колективностъ, Ромъния, при намѣсата си въ свѣтовната война, прѣдъ страхъ отъ изгнани въображаеми бунтовни движения, отвлѣче въ пѣтъ десетки хиляди българи и турци добруджанци. Тоя страшенъ фактъ говори самъ по себе си, за вѣрата на Ромъния въ затвърдеостата на положението ѝ въ днесъ освободената Добруджа. Това доказва, че въ тая област тя и до последния моментъ се е чувствувала гостъ, облакана отъ страха, че настъзва деня, въ който трѣбва да даде смѣтка за своето управление.

Тия нещастници изпитватъ грозния гнѣтъ на ромънскитѣ власти, прочути по своята жестокостъ къмъ населението. Една голяма частъ отъ тѣхъ — 70% не сж вече между живитѣ. За тѣхната смъртъ и за страданията на всички, българския народъ държи точно смѣтка и ще знае да подири възмѣдие отъ оназ олигархия, която е едно цѣло нещастие за своето отечество. Нейното унищожение ще бжде една придобивка за Ромъния и цивилизацията.

Днесъ въ редакцията ни се явиха Александъръ Поряковъ и Димитъръ Копчевъ, първия директоръ, а втория учителъ въ българското училище въ Вукрешъ, които сж избѣгали напоследѣтъ отъ пѣтивческитѣ лагери въ Мовдова. Отъ голѣми интересъ сж тѣхнитѣ описания, които най ще прѣдадемъ по-долу.

„Насъ ни арестуваха още при обявяването на мобилизацията въ Ромъния. Отначало ни държаха въ полицейски арестъ, а следъ това ни изпратиха въ обрѣжния затворъ въ Дорохоъ, а отъ тамъ въ Яшъ. Бѣхме подведени подъ условна отговорностъ за шпионажъ. Въ Яшъ ни изпратиха прѣдъ сѣда и понеже властитѣ при бѣгството си бѣха изоставили дѣлата ни въ окупирания Вукрешъ, прѣдседателя просто бѣше въ недоумѣние, за какво да ни пита. Сѣда ни оправда, следъ което на 14 май 1917 г. ни интернираха въ с. Адъшени, Дорохойски окръжъ. Въ затвора ни даваха само сухъ хлѣбъ, както на всички други арестанти. Макаръ да ни обвиняваха въ политическо прѣстъпление. На тоя режимъ бѣха подвергнати всички интелегентни подаяници отъ Централнитѣ сили, които бѣха задържани все за шпионажъ.

„Въ пѣтивческия лагеръ бѣхме раздѣлени на три категории I, II и III класа. До лѣтото положението на интерниранитѣ е било ужасно. Прѣвъ зимата сж върбли масово отвлѣченитѣ селени. Ина села, въ които сж останали живи, само 1/4 отъ интерниранитѣ. Малко по-добъръ сж биле поставени оназ интернирани, които сж имали възможностъ да живѣятъ на свои сръдства.

„Когато насъ интернираха, положението на отвлѣченитѣ бѣше вече сравнително по-добро. Прѣвъ ноември 1916 г. на интерниранитѣ въ нашия лагеръ почнаха да плачатъ: На първоначалитѣ (всички сж сръбско и више образование и крупни търговци и фабриканти) по 250 лв. дневно, на второкласнитѣ (дребни чиновници и търговци) по 180 л. а третокласнитѣ се хранѣха на казанъ. Разбира се

това бѣше една ничтожна сума при скитането на живота и липсата на съестни продукти. Игнорирало е, че въ германскитѣ пѣтивчески лагери се е имало за издръжането на пѣтивцитѣ още отъ началото. Съ сжщата привилегия се възползуваха и оназ българи, които случайно бѣха попаднали въ тѣхнитѣ лагери.

„Въ края на октомври 1917 г. последва разпореждане отъ бюрото за всеститѣ и цивилнитѣ пѣтивници за избираше изъ между пѣтивцитѣ комитети, които да се грижатъ за подобрене живота на пѣтивцитѣ, за правилното разпрѣдѣление на продуктитѣ и за уреждане на работата на пѣтивцитѣ при чоконтѣ. Съ това участъта на интерниранитѣ бѣше значително подобрена.

„Не малко грижи произваше Швейцарската делегация, чрезъ която ставаше приважането на суми, испратени отъ България. Въ пѣвок пѣтивчески лагери е ходилъ по инспектиране секретаря на швейцарската делегация, обаче въ нашето село не дойде.

„Благодарение, че въ нашия лагеръ коменданта бѣше единъ благороденъ офицеръ, ние можемъ да се похвалимъ съ добро третиране. Той е синъ на единъ банкеръ отъ Вукрешъ, еврейскъ отъ пѣтски произходъ. Обаче такъ, както комендантитѣ бѣха не намѣството си, полож. на интерниранитѣ бѣше отчаяно.

„Въ нашия лагеръ бѣха интернирани 1100 души, отъ които около 50 души живѣеха на свои сръдства. Болшинство бѣха отъ Салистра и другитѣ крайдунавски градове въ Ромъния. Оназ, които работѣха на частна и на държавна работа, получаваша само половина отъ съдѣжето имъ се възнагрѣждение, а другата половина се удържаше отъ бюрото за пѣтивцитѣ. Споредъ съдѣжанията, които добихме, бюрото е имало голѣми доходъ отъ тия удържаня. Разбира се, голѣма частъ отъ сумата е отишла въ бездѣнитѣ джобоу на разни коменданти и чиновници, които правѣха формални гешефти на гърбѣтъ на пѣтивцитѣ.

„Благодарение, че нашето село бѣше едно отъ крайно хигиеничнитѣ и голѣма частъ отъ пѣтивцитѣ отидоха на работа по мошнитѣ и новостроящата се жельзо-пѣтѣва линия Романъ-Ваучеи, ний дадохме малкъ процентъ на умирация, обаче другитѣ картинѣ бѣха потрѣсѣющи. Както казахме, ще върнатъ живи една малка частъ; останалитѣ станаха жертва на мизерията и болеститѣ.

„Отъ лагера избѣгахме на първия денъ на колѣда и минахме въ Весарабия. Въ Русия положението е крайно разбързало; безредието е на своя връхъ, Имютитѣ сж изложени на разсрѣбането и опожаряването отъ войнишкитѣ тѣли. Може да се опаше съ двѣ думи положението: излно безвластие. Волградъ напуснахме на 24 януари, а въ петъкъ градъ бѣше вече окупиранъ отъ ромънитѣ. Когато бѣхме още въ Волградъ, излѣзе обявление за Записване доброволци сръщу ромънитѣ. Явиха се разни младежи и типове съ съмнителенъ моралитетъ, които образуваха единъ бесарабскъ полкъ, Тѣ се избрали свои началници и заминаха сръщу ромънскитѣ войски, обаче скоро отсѣгнаха.

„Въ Весарабия сж прѣснати разни ромънски агитатори, които подъ етиката на болшевики, прокламираха Весарабия за молдованска република.

„Прѣвъ Дунава бѣхме прѣкарани съ подкупъ.

„На фронта българскитѣ военни власти ни посрѣщаха извъпрѣдно любезно. На тѣхъ дължитѣ да изразимъ чрезъ Васъ нашитѣ благодарности.

Положението на бойнитѣ фронтове.

Вюлетнитѣ отъ Щаба на Дѣйствующата армия за 30 I 1918 г.

Македонски фронтъ. Между Охридското и Преспанското езеро, по Червената Стѣна, на нѣколко мѣста въ завоя на Черна и отъ двѣтъ страни отъ Дойранското езеро артилерийската стрѣба бѣше по силна. Източнотъ отъ Вутковското езеро разпрѣснѣхме съ огънь пѣколко английски разузнавателни отдѣления. Въ Витошко и въ Долината на Вардара оживена аероплана дѣятностъ. Следъ бой въ въздуха сѣверно отъ Витола, германския Вице фелдфебелъ Физелеръ свали единъ неприятелски аеропланъ, който падна задъ нашитѣ позиции.

Добруджански фронтъ. Примирие.

Съюзнически съдѣния

Знаменъ воененъ театръ. По различни мѣста на фронта, артилерийски и миноквѣргачевъ бой. Нѣхотната дѣятностъ биде ограничена само въ разузнаване.

Источенъ воененъ театръ. Нищо ново.

Италиянския фронтъ. Тежнитѣ боеве по плоското възвишение при Азнаго продължава. Юго-западно отъ Азнаго и въ областта на Монте-Сиземоу всички италиянски атакѣ бидоха отблъснати. Монте-Ди Валь-Вѣла и Колъ-Джаль-Росо, следъ геройскъ защита и упоритъ бой, останаха въ рацѣтъ на неприятеля.

П е м о р о .

Споредъ официални съобщения германцитѣ сж постигнали нови успѣхи съ своитѣ подводници въ прѣдната и източната частъ на Сръдиземно море. Осем кораби и 3 гетии, съ около 30 хиляди тона, сж биле потопени. Потопяването на по-големта частъ отъ тѣхъ се дължи на австро-унгарскитѣ Подпоручикъ Худечекъ.

Въздушни боеве.

Наши авиатори нападаха съ успѣхъ пѣкок английския градъ, а тѣ сѣко и Французкото сѣверно крайбрѣжие. Надъ Лондонъ и Сутоитъ, както и надъ Дункеркентъ, Гравелиръ и Кале бидоха хвърлени бомби. Следъ въздушненъ бой свалихме 6 неприятелски аероплана и два принѣзвани балона. Една отъ нашитѣ аероплана ескадри изтърли прѣвъ нощта, на 26 сръпму 27 и того, съ добъръ успѣхъ 21 хиляда килограма бомби върху Кастелфранко, Превико и Местра. Бидоха забѣлѣвани голѣми пожари.

Г. Годоровъ.

Самоопредѣление на народитѣ.

П.

Последнитѣ разсъжания въ Врестъ-Литовекъ по разработване подробноститѣ за приджинето на самоопредѣлението, повднати отъ рускитѣ делегати, сж една блѣстѣща лекция по международното право Тѣхнитѣ усѣтъ и голѣмата ерудиция на фонъ Бюлманъ и строгия държавнически възгледъ на графъ Чернинъ сж въ състазаниа съ неосалитичния и сантиселителенъ съвтогледъ на безсперно високо дѣловити Трепанъ. Резултата отъ тоя идеенъ двубой още не е на яне. поради врѣмевното прѣустановяване на прѣговоритѣ. Съ положителностъ, обаче, може да се каже, че сигурната крачка на прѣдъ кътъ мира е направена. Вуйнитѣ кипения въ Петръградскитѣ улици ще подѣбствуватъ вразумително върху идеалитѣтѣ, а отъ другъ страна размърдѣванията въ двата политически лагери въ Германия, окончателно ще засилатъ прогресивната дѣятелностъ на парламентарния блокъ и тѣза компромиса. че се постигне още въ пърнитѣ дни на продълженитѣ прѣговори. Съ тая вѣра дѣла и рѣчета на Кинцлера Мачнотитѣ въ подробноститѣ на самоопредѣлението усѣтѣха и двѣтъ страна. На първо мѣсто трудността се появи въ установяване начална на произяване на народната воля. Двѣтъ прѣговоращи страна до последъ

ни моментъ престанаха въ двата пътя изтънати отъ началъ.

Още по-трудно става разрешението на въпроса за извършване на самоопредѣленето въ неговата тѣсна връзка съ другия, не по малко важенъ въпросъ, за признаването на окупиранитѣ територии, а също и съ прѣходното имъ уреждане до окончателния край на плебисцата.

Трудността не трѣбва да плашатъ никого. Така е при всѣко догосаране, където обекта е голѣма територия и бѣдащото на цѣли населениа. Отъ стана лѣтъ разисквания е ясно, че не липсва зрѣлостъ и разумно схващане и на двѣтъ страни. Допирната точка лесно се намира, когато и двѣтъ страни се движатъ отъ величината на основната цѣль на прѣговоратъ и отъ отстъпчивостта.

Въ това отношение, делегацията на централнитѣ сили бѣзбужда похвала. Остава руската делегация, както се вижда г. фонъ Кюлмайтъ, „да покаже сериозно, че желае една спогодба, като се помачи да разгледа въпроса и отъ становището на провинната страна“, а не само да тѣпи съ краката си упорито на едно и също мѣсто и гледа съ надмѣнностъ отъ висотата на идеалността, безъ да държи сметка за поскритатъ висши държавни съображения на Германия и Австрия. Голѣматѣ прѣпятствия въ хода на прѣговоритѣ сж отминали съ точка 4 отъ материалния отговоръ на съюзницитѣ, а именно, „че рѣшението за държавна принадлежностъ на териториятъ трѣбва да се санкционира отъ едно народно гласоподаване на широка основа“. Нека върваме, че тая крайна рамка ще дозара споразумѣнието още въ най-близкото заседание защото, не остана мегданъ между двѣтъ страни, за да циркулира въ подозрѣнията.

Убѣдена привърженици на единъ почетенъ миръ между централнитѣ сили и Русия, безъ лошата помисль да се насилствено завойва нито една руска земя, при наличността на толкова модерни междудържавни принципи за насъ е важно разрешението на нашето народно обединение съ Добруджа. Може ли да се иска едно самоопредѣление на населението въ Добруджа? Прѣди всичко друго, безъ най-малката улка отъ принципа за самоопредѣленето, ние заявяваме, че той е неумѣстенъ и мѣчно приложимъ въ случая. Първо, неговото приложение не е задължително за насъ, защото самоопредѣленето се изтъква и възрае въ Брѣст-Литовскъ по добрата воля и на двѣтъ контрактируещи страни. Утрѣ при прѣговори съ Ромъния и Сърбия изработени пъкъ и методитѣ за разрешението на териториалнитѣ спорове въ Брѣст-Литовскъ нѣма да сж задължителни. Друго щѣме да бѣде, ако тѣ се бѣха отзовали на поканата 2 до 4 януари, до когато имаха право на размислюване. Тѣ останаха да продължаватъ войната отъ свои съображения, които цѣль свѣтъ знае, загова губятъ основаниата да бѣдѣтъ еднакво третирани. Прѣговоритѣ въ Брѣст-Литовскъ сж чисто сепаративни, тѣ нѣматъ общозадължителенъ характеръ, освѣтъ между договорницитѣ.

На второ мѣсто, нека ни е позволено да кажемъ открито прѣдъ всички, че специално Добруджа, по своята географическа разположеностъ, по етнография, история и народностъ е много по безорно самоопредѣлена за самостоятелно съществуване отколкуто Украина. Добруджанската робска история е отъ прѣди 40 години. Въ Добруджа поколѣнието на миналата българска принадлежностъ е още живо и помни всичко. Българинъ е цѣлва съ емигранти добруджанци.

Притолкова исторически данни и видими обстоятелства разумно ли е едно допитване на широки начала за самоопредѣление? Исторически факти по нашитѣ права надъ Добруджа сж още прѣсни. Въ мрака на миналото историята на Добруджа не е като она на Латвия и Курландия. Историята на тия двѣ области се е загубила въ своитѣ възли въ съзнанието на живитѣ поколѣния литванци и курландци. Ви ли имало прочее, моралъ да се иска евентуално отъ добруджанци и България да прѣклопатъ глава прѣдъ плебисцитъ? Нѣма! Добруджа напълно може да бѣде поддържана по история и по всичко друго съ Франция. Азъ, както споменахъ по рано, самоопредѣленето има смисль като корективъ на народноститѣ не правди само където исторически и етнографически данни сж неясни, неубѣдителни. Може ли да има съмнѣние въ материалитѣ на добруджанската история и етнография, която насилствено се поромънуваме отъ 40 години насамъ? Много отъ грѣшницитѣ въ Веранскитѣ конгресъ сж живи, нека бѣдѣтъ запитани какви тайни съображения останаха той българския врай да черпѣ въ ромънски рѣцѣ.

Тежестта на доказателствата всѣки трѣбва да носи по установения редъ и съ мѣрки. България не може за хубавитѣ очи на принципитѣ да носи изключително тежеститѣ на едно допитване. Тя има прѣди всички данни и доказателства първични толява убѣдителни, които налагатъ справедливото обсеждане на всѣки международенъ садъ, на послѣ другото. Плебисцитъ е едно междудържавно освидѣтелстване. То обаче си има мѣстото само при нужда отъ по-вече убѣдителностъ и саблгана върху данитѣ по спора. До тая аргументи за неумѣстността на самоопредѣленето къмъ Добруджа е и невъзможността дори и при него да се добере освидѣтелна въвека до истината. Ромънската колонизациона политика е нахвърлила отъ прѣди 10 тина години маса колонисти въ срѣдѣа Добруджа. Произдила, изгубила и отгвѣдила е още по голѣма българска маса прѣвъ годнитѣ на владѣнието. Пята са, кой избирателни ще рѣшаватъ смѣската при плебисцита?

Колониститѣ ли които бѣха и си отидоха вчера въ Олтевията? Тѣ нѣматъ връзки съ свѣтата земя на истинския добруджанецъ. А почитътъ и справедливостта искатъ всички живи и умрѣли мъченици отъ мѣстиската рѣва на Ромъния, безъ колебание да се отбѣлжатъ като самоопредѣлили се противъ Ромъния. Его мѣчоти и спорове голѣми. Най-послѣ каква смисль има запитването за Добруджа? Тя до завчера бѣше наша, послѣ ромънска, а сега пакъ наша. Бива ли да се допуща референдумъ, за случаи, където тайната дипломация е създала едно прѣстѣпие дѣло, което е поправено съ обилно пролѣтата кръвь, за да се даде международна легализация на едно лошо дѣло? Нѣма често не се случва едно силно економически съсловие да подвежда въ изборитѣ на широки начала гласоветѣ по своитѣ пѣтица? И съвѣето има петна, а принципитѣ още повече. Съ прѣдпазила послѣдователностъ трѣбва да се пристѣпа при разрешаването на териториалнитѣ въпроси. Орѣдствата за разрешението имъ да не ставатъ сами по себе си цѣль; бѣдащето и живота на населениата да не се изпуска изъ очи. Прогресивнитѣ начала, както е съ всичко въ свѣта, слугатъ не само на истината, а когато и на тираниата. Когато слугатъ на отгвѣченитѣ истини, тѣ често пати узаконяватъ тираниитѣ. Така може да стане и съ безспорно високото и благородно начало за самоопредѣленето, ако се служи съ него безразборно и безъ нужда, само отъ „любовъ къмъ искусството.“

ПРѢГЛЕДЪ НА ПРЕСАТА

В. „Lumina“ дава слѣдната статистика заета отъ в. „Independence Roumaine“ за рожданитата и умранията въ Молдова, която дава една прѣдстава за отчаяното положение тамъ:

За тримѣсечieto януари, февруари и мартъ 1917 г. въ градскитѣ некупиранни общини въ Молдова:
Родени 2,774 души.
Умрѣли 14,127
Значи умрѣлитѣ надминаватъ повороденитѣ съ 10,350 д. Новороденитѣ се раздѣлятъ така:
1,946 момчета.
1,828 момичета.
Умрѣлитѣ — така:
10,657 мъже.
3,470 жени.

отъ които на възраст до 1 година 805 момчета, 602 момичета, отъ 1—5 години 386 момчета, 342 момичета, отъ 5—20 години 1,580 момчета, 276 момичета, отъ 21—40 години 2,634 мъже, 507 жени, отъ 41—60 години 2,180 мъже, 681 жени, отъ 60 години нагоръ 1,341 мъже, 1,098 жени, съ неизвѣстна възраст — 731 мъже, 14 жени, освѣтъ тѣзи има 265 мъртвородени.

Тия цифри, казва „Lumina“ говоратъ съ езикъ по-краснорѣчивъ, отколкуто всѣкакви разкази. Тѣ показватъ по единъ несъмненъ начинъ грозната мизерия, която въ Молдова всичко опустошава и безграничната катастрофа, която се слугари върху страната отъ тази нещастна война.

О Т Ъ И В И

„Ромъния въ Добруджа“ (1913—1916)

Анкета подъ уреждението на П. Габе, ц. 5 лв. П. Габе е извѣстенъ у насъ по хубавитѣ си студии върху аграрната економиа. Само отъ Добруджа, той не е останалъ глухъ на страданията на своитѣ съотечественици. Анкетата, която поднася на читающия свѣтъ въ България доказва, колко трудъ е употребилъ, за да събере обилнитѣ материали по управленето на рѣжнитѣ, въ жѣна Добруджа, която при своята въ 1913 г. Мѣсаръ и кратко, тѣхното владичество е оставило дълбоки слѣди на стопанско, економическо и просвѣтно разстройство въ тая до 1913 г. цѣвтуща страна.

Книгата на г. Габе е единъ обстоенъ, обвинителенъ актъ противъ Ромъния Той е толкова цѣлѣтъ, че възъ основа само на него може да бѣде издадена съкрушителната присада противъ вуйтургерската на Балканиитѣ, която първото нѣщо, което направи въ Южна Добруджа още въ мѣсеца мѣсецъ на своето владичество, бѣше закриването на всички добри уредени български училища и прѣвърщането имъ въ казарми и джандармерии. Какъ болезнено звучи това, при извѣстието, че днешъ кюстенджапското общ. управление официално обявява откриването на ромънската гниязия въ тая градъ!

Ний прѣпорѣчваме анкетата на г. Габе не само на българския читающъ свѣтъ.

Страници на гордостъ и слава.

Отъ послѣдната опора на ромънската олигархия въ Ягъ се дадоха признаци за съществуването на ромънския сенатъ и ромънската камара. Послѣднитѣ сж открити на 29 декември отъ краля съ речъ, които е връщанъ документъ за прословутата чокойска надмѣнностъ, сѣбсена тоя пъкъ съ хленчъ и слъзи.

Слѣдъ это изтъква неподозираната отъ никого храбростъ на своята армия, „достойна за всесвѣтско уда-

ление“, краля Фердинандъ споменува, че извършенитѣ подвизи на войскитѣ, му съставляватъ страници на гордостъ и слава, които ще оставятъ споменъ даже въ историята на ужасната война и че върху ромънския народъ, заветъ своето назначение, може да се обѣлва цивилизацията на еропейския изтокъ.

Когато първитѣ пушѣни вистрѣли обявили безчестната и подла измѣна на Ромъния, политическиятъ мѣжъ Филанеску заяви съ една внушителна театралностъ, че ромънската армия ще рѣши войната. Отъ Парижъ и Лондонъ възкликваха отъ прѣдстоитѣтъ успѣхи на възлата въ неравенъ бой армия и си позволиха да кажатъ на свѣта че съ познатъ съюзникъ съглашенската кауза е спечелена. Тая декларация не може да не прѣдизвикатъ смѣхъ у насъ и въ странитѣ на нашатѣ велики съюзници. Защото при зпакше отаично едно нѣщо: ромънскиятъ народъ оскоцитѣ, робъ, бѣдпакъ и неубѣжственъ, нѣмаше свои добродѣтели, нѣмаше минала история и дѣла, нѣмаше и близка перспектива, че го чака същевена промѣна, която ще измѣни издѣло положението му. Можеме ли тоя народъ да се бие за интереситѣ на най-грабителската въ свѣта олигархия, можеше ли да запише той страници на гордостъ и слава, можеше ли най-свѣтъ сѣщия тия народъ да излѣзе побѣдителъ и да си присвои правото да бѣде щитъ, на който може да се обѣлва цивилизацията на еропейския изтокъ? Не. И близкитѣ дни ни доказаха това. Безчестното на 1913 година роди и грома на 1916 година. Ромъния бѣ повалена и страницитѣ на гордостъ и слава получиха фотографията на едно безподобно въ историята поражение и на единъ непамятенъ досега наказанъ срамъ.

Кралятъ обаче още блѣнува Той иска да се осмѣстятъ ромънскиятѣ аспирации мѣсаръ и съ цѣната на болезнени жертви. И — продължава той — връжкитѣ на обичъ, които надеждитѣ и общитѣ страдания създадоха между мене и страната се увеличиха и моята душа е прѣдана отъ вѣра въ сѣдбинитѣ на народа. Когато се докосва за окончателния резултатъ, обаче, той не си прави илюзията, че ще има успѣхи, а изтъква обстоятелството, че законнитѣ аспирации ще бѣдѣтъ „въшпградени въ рѣшителния денъ, когато ще се установи въ отношенията между народитѣ царството на правдата и свободата“. Слѣдователно армията, която щѣме да рѣшава проблематъ на всесвѣтската война, повалена и смъзана, ще чака пакъ подаяния и милостъ при ликвидацията. Всѣки обикновенъ общественикъ бж си толялъ револвера прѣдъ подобна срамна картина.

Тройната рѣчь е важна въ друго едно отношение. Ние слушаме, че сж вотирани закони за „правдивото разпрѣдѣление на обработваемитѣ земи“ и за общото избирателно право. Какви сж тия тежки, тия важни реформи въ живота на ромънския народъ? И кога се вотиратъ тѣ? Въ дни, когато Ромъния не съществува.

Трѣбваше да се съединятъ въ едно „чудовищнитѣ“ пруски милитаризъмъ, австро-унгарската „разлагаща“ се монархия и българската „опасностъ“, за да избавятъ ромънскиятъ народъ, ограбенъ, потиснатъ и безправенъ, да му дадатъ земи и имотъ, да му подсигуратъ най-елементарнитѣ права — правото да избира, да бѣде избирателъ, да твори самъ своята слѣба.

Страшно е да се помисли на какво се е обѣлгало съглашенството, когато въ името на велики принципъ подаде позлатена рѣка на узурпатори, потисници и народомери, за да се върши ужъ дѣлото на народитѣ отъ всички континенти.

(„Валванска Почта“)

ИЗЪ ДОБРУДЖА.

Кюстенджа.

Слобшаватъ ни отъ Кюстенджа: на 30 того градския барабанъ обяви откриването на ромънската гимназия тукъ. Записванията ще ставатъ въ общинското управление отъ специално опрѣдѣленъ за тая цѣль чиновникъ. Не можемъ да проумѣемъ, общинското управление въ Кюстенджа ромънско учрѣждение ли е или не. Ако въпросътъ бѣ за откриването на нѣпска гимназия, тогава нѣмаше да си заждаме такова питане.

Подобенъ начинъ на дѣйствието е едно признание на фаворизиране ромънската антибългарска пропаганда въ Добруджа отъ извѣстни органи на официалната властъ. Тога силно огорчава душата на българитѣ добруджанци, които, въ много случаи, се подлагатъ на мащинско третирание.

За ромънската ли кауза въоръжения български народъ хѣ своитѣ кърви по Добруджанскитѣ полета, считайки ги основателно за свои родни кѣтове?

ИЗЪ РУСИЯ.

В. „Одеская Почта“ въ броятъ си отъ 19.1 прѣдава слѣдната заповѣдъ на народния комисаръ на войната Краленко:

На армията на ромънски фронтъ, се заповѣдва веднага съ получаването на настоящето да започне планомерно изтеснянето на частитѣ отъ ромънската територия. Военно революционнитѣ корпуси и дивизиятѣ да влезнатъ помежду си въ свръзка. Полковетѣ да се съсрѣдоточатъ задъ линиата на фронта. Дивизиятѣ групирани да минатъ руската граница, като се съсрѣдо-

политикъ къмъ желѣзо-пътнитѣ линии и въвелитѣ на шосетата. Обози и продоволствени припаси да се реквизируютъ сръбшу квантанци издадени отъ военно революционния комитетъ, които квантанци сж приравнени къмъ правителственитѣ задължения.

Въ случай на стълповениа съ ромънскитѣ войски републиканскитѣ войски да си послужатъ съ оръжието.

Угрянскитѣ войскови части, стоящи на платформата на съветскитѣ власти трѣба да дѣйствуватъ за защитата на фронта като задѣлжватъ за това и останалитѣ си другари. Тѣ да държатъ свързка, като за цѣльта назначатъ специални курьери. Командуването инава въ рѣдѣтѣ на комисаритѣ.

Въ Киевъ е получено известие, какво изтеглянето на войскитѣ отъ позицитѣ на сѣверо западниа фронтъ е прѣдизвикало катастрофа. Въ тоя часъ фронта е останалъ откритъ. Карината на бѣгството напояна ужаса на напическото отстъпление. Материалната частъ на армията е разорена, нанесени сж непоправими загуби. Всичко, което е било възможно да се носи е загребано и занесено по домове или разпродадано. Онова, което не е могло да се разграби е било разрушено. Тежката артилерия е разхвърлена на всички страни и вѣроятно заровена. Вещевитѣ складове се скрещаватъ. Послѣдствията на тази катастрофа немогатъ да се прѣдвидатъ.

Както е известно, въ послѣднитѣ дни френци и англичани напушатъ Петроградъ. По тѣхния примѣръ, сеса и японцитѣ напушатъ Петроградъ. Масовото напушане на японцитѣ, говори се, било въ връзка съ прѣдстоицето сключване на мира между Русия и Германия.

Гр. Кишеневъ, въ който грабежитѣ, сбиванията и лупечитѣ прѣстрѣлки не прѣдставатъ, е обявенъ въ военно положение.

Прѣдстоище е сключването на Всеросийски еврейскъ съборъ, изборитѣ за делегати на който сж произведени миналата седмица. Конгресъ ще се занимае съ въпроса за автономното управление на еврейскитѣ области; въпроса за подожението на еврейтѣ въ другитѣ страни — Ромъния и др., за колонизацията на Пале-стина; въпроса за просѣбата на евреите, за неговата религия и пр. пр.

На 18 тою металоработницитѣ въ Одеса обявиха стачка. Стачката се разпростри въ голѣма частъ отъ индустриалнитѣ заведения. Стачкуватъ и работницитѣ отъ газовото освѣтление въ града. Това засягащо напикамата и възбуждането у гражданитѣ.

На 18 тою редакцията на „Одеская Поша“ била нападена отъ една група разбойници, които била задигнали 5000 рубли отъ касата на вѣстника. Отъ струдницитѣ, подъ заплашване съ револверъ, разбойничитѣ взели по 800, 500 и 100 рубли: кой колкото ималъ въ джоба.

Стокхолмъ. Отъ Халаранда съобщаватъ съ дата 28 януари: отъ вчера цѣла южна Финландия чакъ до Тамерфорсъ е въ рѣдѣтѣ на червената гвардия, която се подържа отъ руски войници. Телеграфната станция и други обществени здания въ Холменсфорсъ се заематъ отъ червената гвардия, която обяви сената за разтуренъ и заяви, че властта е въ рѣдѣтѣ на болшевишкото правителство. Службѣ за арестуването членовѣтѣ на сената не се потърдѣва. Въ Сьверна Финландия милицията успѣ да осуети плановѣтѣ на червената гвардия и тамъ владѣе сравнително спокойствие. Въ Торнеа оставатъ само 80 руски войници.

И ВЪ ЧУЖБИНА

(В. Т. А. и радиотелеграфа).

По въпросътъ за мира

Науенъ. Въ понеделникъ, 28 януари, присъгнаха въ Врестъ-Литовскъ австро-унгарския министъръ на външнитѣ работи графъ Чернякъ, съ другитѣ членове на австро-унгарската делегация; Австрия секретаръ фонъ Кюлякъ, бившия министъръ прѣдседателъ графъ фонъ Лодовидсъ, Баварски държавенъ министъръ, великия везиръ Талаатъ паша, вѣнския министъръ Резидъ Вей, пълномощния министъръ Халъ Паша и нѣкой други турски господа и частъ отъ българската делегация, за чело съ Полковникъ Ганчевъ, а на 29 януари сугришъта, пристигна народния комисаръ Троцик. По молбата на руската делегация, заседанието на политическата комисия било отложено отъ вторникъ за сръда.

Науенъ. Споредъ едно съобщение на Петроградската телеграфна агенция, Троцикъ държалъ прѣдъ III-а всеросийски конгресъ на работническитѣ и

войнически съветѣ една дълга и обстойна рѣчь, която завършилъ съ слѣднитѣ думи:

„Руската делегация нѣма да се откаже отъ исканията си. Тя нѣма да сключи сепаративенъ миръ. Движението се разпространява и въ Польша и Англия. Европейскитѣ пролетариатъ ще ни поддрѣи. Ние воюваме за общото дѣло и ще побѣдимъ“.

Мохамеданскитѣ войски отъ Тунисъ и Алжерьъ противъ войната.

Споредъ едно съобщение на Хамбургеръ-Фреденлатъ, в. „Лавуръ Лидеръ“ се научава отъ Марселиа, че прѣвъ октомври и ноември 1916 г., въ марсилското пристанище сж пристигнали нѣколко транспортъ съ мохамедански войски отъ Тунисъ и Алжерьъ, но голѣмата частъ отъ която се е възпротивила да отане на фронта. Въобщо вѣстникитѣ констатира, че настроението на Туземцитѣ сръво Франция е било твърдо лошо и че за докарването на известне число Туземски войски на европейския фронтъ, необходимо е било изгражането на сжмото количество европейски войски, които да докаратъ прѣвитѣ.

Евсетитѣ трофеи.

Науенъ. Прѣвъ периода 1-и декември 1917 год. — 28-и януари 1918 г. централнитѣ сили съ взели отъ неприятеля 45000 пѣшници, 243 орѣтия, 100 картечници и 85 минохѣргачки. Прѣвъ сжщия периодъ аптантата, споредъ нейнитѣ официални бюлетени, е взеха отъ централнитѣ сили 5401 пѣшници, 11 орѣдия, 240 картечници и 8 минохѣргачки.

Сепаративенъ миръ съ Ромъния.

Стокхолмъ. „Латенъ Нихтеръ“ обнародва една телеграма отъ Халаранда, която гласи, че споредъ известия отъ Петроградъ, между Ромъния и централнитѣ сили се водили прѣговори за отдѣленъ миръ. Ромъния отстъпила Добруджа на България и получавала въ замѣна на това Бесарабия.

Ромънската кабинетна криза.

Берлинъ. Споредъ полученъ тукъ известия, ромънскиятъ министъръ прѣдседателъ Вратяну подаль оставката си. Генералъ Авереску щѣлъ да бжде неговъ наследникъ.

Добруджанската депутация прѣдъ Министъръ Прѣдседателя.

София. Днесъ на 29 I. въ 10 часа сутр. се яви прѣдъ министъръ прѣдседателя делегацията на добруджанския народенъ съборъ, която му поднесе мемоара на събора. Делегацията се състоеше отъ прѣдседателя на Централния добруджански народенъ съветъ д-ръ Ив. Огняновъ, прѣдседателя на организацията на добруджанскитѣ емигранти д-ръ Т. Теодоровъ, подпрѣдседателя на съвета — вѣкта отъ градъ Тулча Н. Стоевъ, директора на в. „Добруджа“ и членъ отъ съвета Драгомиръ Пачовъ, Мюфтийския намѣстникъ и прѣдседателъ на турската секция при съвета Саликъ Хасанъ Кадия, Станчо Мариновъ отъ с. Василкой, Кръстю Костовъ отъ Башкой, Иванчо Петевъ отъ Гаргалкъ, Сава Добревъ отъ Канлии, Велико Атанасовъ отъ Катадой, Иванъ Козаровъ отъ Еникьой, Стоянъ Х. Николовъ отъ Конгасъ и А. Людскановъ отъ гр. Балчикъ, прѣдставляющъ солидарността между Южна и Сѣверна Добруджа. Делегацията бѣ приета отъ г-нъ министъръ прѣдседателя въ залата на министерския съветъ. Отъ името на делегацията г-нъ д-ръ Ив. Огняновъ отправи слѣднитѣ думи: „Господине Министъръ Прѣдседателю, Берлинския конгресъ извърши една жестока неправда върху нашата родна страна. По съображения, чужди на жизнениа интереси на населението въ Добруджа, безъ да се взре въ факта, че тази страна е населена въ голѣмото си мнозинство отъ българи, че тѣзи българи сж взели живо участие въ освободителното движение, което прѣдсловеше освобождението на България. Дипломацията стѣсна тази страна отъ небото естествено мѣсто и я даде на Ромъния, чужда намъ и по народностъ и по култура. Въ прѣвитѣ моменти на обяненето отъ свободата, въ края на една война, която бѣ си присвоила характерътъ на една религиозна война и увлѣчени отъ либералния по форма, измамнически манифестъ на кралъ Кароль, добруджанското население сѣри своето негодуване и отъ уважение къмъ своята освободителна не противодѣйствува енергич-

но за откъсването му отъ своето отечество. Когато впоследствие, обаче, настѣпиха грознитѣ дни на прѣсѣдване всичко, що е българско, когато ромънскитѣ държавници започнаха да ромъниватъ страната ни съ най-врути мѣрки, които едно съловно правителство може да изисли, когато българскитѣ училища и черкви се затвориха и българитѣ напѣшиха ромънскитѣ затвори, тогава то разбра горчивата изиана и злата сѣдба, на която го подвернаха неговитѣ освободители, но късно.

Господине Министъръ-Прѣдседателю, външната политика на България, която видъ тѣй вѣщо ръководите, изпраи побѣдоноснитѣ български войски изъ нашитѣ родни поля, прѣвяха нашия робскъ ярлъгъ и ни донесе свободата, на която искаме да се опремъ днесъ, за да осмещенимъ нашия завитенъ идеалъ — обединението на цѣловулния български народъ, отъ името на добруджанското население ние вие ви благодаримъ съ всичката сила на чувствата на едно население, когото се е родило въ робство, отрасло въ робство и е било щастливо най-послѣ да види свободата.

Господине Министъръ-Прѣдседателю, прѣвитѣ дни на нашето освобождение създаде у насъ естественото желание да запазимъ за винаги тази свобода. Прѣсна въ паметта му взимамата отъ освободителната война, българското население се залови този пътъ здраво да се подготви да посръдне всѣки ударъ отъ въжъ или отъ вътрѣ, който би цѣлялъ да осуети обединението му съ неговото отечество, образуваха си мѣстни комитети въ всѣко село и градъ, на чело на които постави едно управително тѣло — Централния добруджански народенъ съветъ. Съ течение на врѣмето, подъ тежестта на събитията, които прѣживяваме, у него узрѣ мисълта да се събере единъ народенъ съборъ, където мощно да изяви своята воля за сѣдбата на своята родина. Въ сръдата на нѣсець декември 1917 година, въ градъ Бабадагъ се стекоха прѣдставителитѣ на селата и градоветѣ въ Добруджа и слѣдъ двудневно съвѣщание еднодушно рѣшиха да искатъ немедленото дезанексирание на Добруджа отъ Ромъния и признаване свършения фактъ на политическото ни обединение съ България. Въ духътъ на тази искания, съборътъ рѣши да се изработи единъ мемоаръ, който да ви бжде поднесенъ. Въ изпълнение на възложениата ни иския, поднасяме ви, г-не Министъръ-Прѣдседателю, настоящия мемоаръ върху миналото и настоящето на Добруджа. Въ него е проявено волята на добруджанското население. Мисълманитѣ отъ Добруджа, които взеха живо участие, наредъ съ другитѣ народности въ нашия съборъ, изпраиха своя прѣдставителъ Саликъ Хасанъ, мюфтийския намѣстникъ, да поддрѣи отъ името на неговитѣ съотечественици. Нашиятъ искания, г-не Министъръ-Прѣдседателю, сж ясно опрѣделени: ние искаме да се обяви нашата страна за дезанексирана отъ Ромъния и да се признае формално политическото ни обединение съ нашето отечество България. Ний сме напълно убѣдени, че нашиятъ искания ще бждатъ напълно поддрѣпени отъ Васъ и отъ българския народъ, защото ние не искаме нѣщо по вече отъ онова, което искаха и постигнаха нашитѣ братя отъ свободна България. Ние настояваме официално България да възприеме нашитѣ искания, защото нашето обединение е обединение на българския народъ и свободата на нашата родина е залогътъ за свободата и спокойствието на цѣлия български народъ. Да живѣе велика и обединена България!

Слѣдъ него говори прѣдставителя на мусулманското население, поддрѣи исканията на събора, като обоснова тази поддрѣпка съ обстоятелството, че интереситѣ на турското и българското население въ Добруджа сж тѣсно свързани помежду си, че тѣ 38 години еднакъво сж носили тежкиа режимъ на ромънското робство, че българската конституция гарантира напълно правата на турцитѣ въ България и че желаятъ да сподѣлятъ сѣдбата на онова турско население, което се радва на всички граждански и политически свободи въ България.

Г-нъ Д-ръ Т. Теодоровъ, отъ името на добруджанскитѣ емигранти, даде изразъ на оная връзка, която съществува между емиграцията и днешнитѣ жители, като наблѣгна на факта, че добруджанскитѣ искания сж искания на цѣлия български народъ.

Отговорътъ на г-ни министъръ прѣдседателя бѣ отговоръ на политически жжжъ, който, разбира всичката важностъ на въпроса, прѣдѣлва ясно политическото и военно положение на страната, съюзническия характеръ на борбата и положението на прѣ-

